OLTEANUL ÎN APLICAȚIE ÎN BELGIA SAU LUNGUL DRUM CĂTRE BRUXELLES

Dacă fata noastră s-a măritat în Belgia, la Vilvoorde, era musai să mergem şi noi la nuntă.

Ne-am pregătit noi cu cadouri, cu pachete, cu haine, şi-am pornit către Occident, bucuroşi că ne vom vedea şi fata, şi rudele, şi-o să fie o nuntă cam cum sunt pe la noi.

Bilete de avion aveam, dar ele erau tocmai la aeroport, la Otopeni, ne aşteptau, nu trebuia decât să ajungem noi acolo.

Ne-am suit noi într-un Chendi (pentru cine nu ştie, ăsta e numele unei firme de microbuze, care se scrie C&I, dar oltenii i-au „tradus" numele după cum se aude, că pentru ei semnul ăla îmbârligat nu reprezintă nimic) şi în două ore am ajuns de la Slatina la marginea Bucureştilor. Ne uitam noi pe câmp, să vedem cam cum stă agricultura – şi stă prost, ca mai întotdeauna. O grămadă de locuri lăsate pârloagă... Unde era porumb, ăsta era ca stâlpii de telegraf, nu înalți, ci rari...

La margine de capitală, odată s-a făcut aşa ca o adunare de maşini, că s-a redus viteza de parcă era concurs de melci. Aşa am avut timp suficient să ne uităm şi la blocurile în care stau înghesuiți o grămadă de oameni, care zic că locuiesc în Bucureşti, dar până spre centru ăştia mai mănâncă două pâini, indiferent cu ce se deplasează într-acolo.

Am trecut pe lângă palatul Cotroceni, unde nu era nici un fel de activitate, probabil era vacanță şi plecaseră toți de pe-acolo.

În sfârşit, am ajuns, după încă un ceas bun, la Gara de Nord. Am debarcat, cu bagaje cu tot, am văzut un indicator de metrou şi ne-am grăbit să traversăm o stradă lată cât un stadion, de ne claxonau nervoşi o mulțime de şoferi grăbiți care nu se uitau că aveam bagaje de cărat. La gura metroului, nici un indicator ca să ştim şi noi dacă ajungem unde trebuie în caz că am coborî pe scările alea alunecoase. Din alte timpuri rămăsesem cu impresia că bucureştenii nu sunt prea amabili şi mi-era tare teamă că n-o să ne descurcăm. Am întrebat o femeie care vindea covrigi cum să facem să ajungem unde voiam noi. Nu s-a supărat, numai un gest a făcut şi mi-a dat de înțeles că nimerisem, doar că puteam şi eu să cumpăr câțiva covrigi de la ea, că nu era pusă acolo să dea informații la țăranii din provincie.

Jos, în tunelul metroului, altă dandana, erau câteva case de vindeau bilete, dar pe nici una nu scria că ar vinde numai ceva anume. Când ne-a văzut prima femeie că ne repezim la gârliciul ei să cerem bilete, ne-a tăiat-o morocănos că să ne ducem la casa patru, că acolo e de noi. Ne-am fi dus noi la casa patru, după gestul pe care îl făcuse ca să ne îndrume, dar nu era nici un număr patru. Noroc că am ochit nişte boieri de Bucureşti care cereau tichete de care aveam şi noi nevoie şi ne-am dat aproape, şi femeia din dosul zăbrelelor chiar ne-a dat nişte cartele de nu ştiam ce să facem cu ele.

Ne-am dat aproape de o intrare, dar ştiam că metroul nu vine numai pe o linie. Nici o indicație, nicăieri. Şi mă gândeam eu ce noroc aveam totuşi că suntem români şi dacă întrebăm, om găsi un suflet de creştin să ne răspundă, dar ce ar face un străin de țară pus în situația noastră...

Lângă porțile ălea cu țepi erau strânşi nişte oameni îmbrăcați în uniforme. M-am prins că ăia, dacă au uniformă, trebuie să aibă o misiune. M-am dat la ei şi i-am întrebat pe unde s-o iau ca să ajung la Guvern. Din grup a ieşit un om cu un burdihan respectabil şi s-a apropiat de noi. La început am crezut că s-o fi supărat omul, că-l deranjasem cu ale noastre. Aş, omul ne-a făcut semn să-l urmăm. Ne-a deschis o portiță printre țepele alea de nu te lasă să treci, ne-a subtilizat cartela, ne-a poftit să trecem pe portiță...

Am tras cu coada ochiului, să văd cum bagă cartela în buzunar. Da' de unde! Omul a băgat-o de două ori în cutiuța aia care chițăie şi după aia te lasă să treci prin barele alea de te lovesc peste țurloaie... Pe noi ne lăsase să trecem prin portiță că văzuse că avem bagaje grele şi să nu ne chinuim cu ele să le ridicăm. După ce-am trecut de portiță, ne-a dat ultimele indicații şi ne-a salutat şi ne-a urat drum bun, de parcă ştia că mai avem mult de mers.

Ne-am urcat noi în metrou, o fetiță ne-a anunțat că să fim atenți că se închid uşile, apoi pe fereastră n-am mai văzut mare lucru, şi era un zgomot şi un miros nu prea plăcute... Fetița aia ne-a anunțat mai târziu că urmează stația Guvernului şi că peronul e pe partea dreaptă. De unde o fi ştiut ea că ăia care făcuseră tunelurile aşteptau metroul ăla pe partea aceea?

De coborât din metrou a fost simplu, da' noi trebuia să ajungem într-un anume loc în piața aia unde dorm guvernanții. Nicăieri nici o indicație. Dar mă prinsesem că trebuie să fie vreun om într-o uniformă pe acolo. Cum am văzut unul, cum l-am atacat. Ne-a dat toate informațiile necesare, care s-au dovedit chiar prea multe, că ultima parte n-am prea reținut-o, că să mergem prin pasaj şi dăm de stația de autobuz. Am ieşit cu el tot pe o portiță, ca să nu smucim cu ale bagaje, apoi ne-am urcat cu o scară de-aia de merge cu tine cu tot şi de-acolo iar s-a rupt filmul, că am ieşit pe partea mai scurtă şi n-am dat peste locul pe care-l căutam.

Dar acum eram deja veteran şi plin de experiență. M-am uitat eu în jur să dau de vreun om în uniformă şi, de necrezut, la trei paşi de noi erau vreo cinci, care cred că aveau misiunea să supravegheze toată piața aia mare cât n-ai crede, că prea se uitau aşa, lung, peste ea, în timp ce trăgeau din nişte chiştoace pe care le schimbau des. M-am dat aproape de ei şi unul dintre ei m-a văzut necăjit tare şi imediat mi-a răspuns la întrebare, după care au mai venit doi ca să confirme ce-mi spusese primul. Dacă atâția oameni îmi spuneau acelaşi lucru, era clar că nu greşeau.

Ne-am băgat iar la subsol şi am trecut prin pasaj, abia acum înțelegeam ce ne spusese primul om în uniformă, că pe-acolo trebuia să trecem, şi am ieşit pe partea ailaltă a străzii, exact la stația pe care o căutam. Când am ajuns sus, am văzut că nişte oameni treceau bulevardul ăla pe deasupra, numai într-o fugă, că treceau la maşini, una după alta, dar după mintea mea ăia nu erau oameni de-ai

locului, erau țărani mai țărani ca noi, de nu se coborau ei pe scările alea ca să nu mai alerge cât îi țineau puterile printre mașini.

Era ora la care se ieșea de pe la școli și în stația autobuzelor erau mulți elevi. A venit un autobuz, s-a umplut de lume, a plecat, dar peste un minut stația era din nou plină, iar a venit un autobuz, iar s-a umplut de lume, după care s-a mai rarefiat. O fetiță de liceu, cam dusă, se juca cu un con de molid, plin de clei, și se minuna că nu se mai dezlipea de pe degete, până când a găsit soluția: s-a șters pe tricoul de pe ea. În gândul meu, mai scoți tu cleiul ăla numai cu foarfeca, că nimic altceva nu-l mai înlătură. I-a venit autobuzul și, înainte de a se urca în el, a lansat conul în ghiozdan. Bravo, fata mea, acum o să faci un singur caiet din toate alea pe care le ai înăuntru.

Aci, la autobuz, tot cartele erau, nu mai au bilete de hârtie ca pe vremuri. Vine autobuzul nostru, ne repezim la ușa din spate, că așa apucasem noi, principalul era să te urci, pe unde o fi, să-i calci în picioare pe ăia de coboară, dar să ajungi sus, ca să fii sigur că nu rămâi pe jos, dar ușa din spate nu se deschide. Strigă o fată că numai la ușa din față se urcă și dă-i eforturi să ajungem la ușa din față. Acolo era simplu, te urcai, băgai cartela într-o mașină care ți-o fura repede, ți-o măcina câteva secunde și ți-o arunca înapoi și gata, te repezeai să ocupi un loc. Asta în teorie, căci ca să introduci cartela în mașina de tocat, trebuia să știi în ce poziție trebuie s-o faci. Șoferul era cu ochii pe tine, striga mereu „cu banda spre stânga”, dar de unde să știi tu, provincial, care era banda despre care era vorba. Nu era nici asta o problemă, căci lângă șofer mai stătea un tip, cred că de la serviciile secrete, care mereu era cu ochii pe cei care urcau, îl bănuiam și că are și un pistol în buzunar, gata să-l folosească dacă nu băgai blestemata aia de cartelă cum trebuia, cu banda în stânga, și striga și el mai dihai ca șoferul aceeași frază, sperând ca cel care urca să înțeleagă într-un final ce trebuia să facă...

Am reușit într-un târziu să băgăm cartelele în poziția necesară și ne-am repezit la coada autobuzului, unde erau trei scaune libere. Știam că o să facem cam vreo oră până la aeroport, așa că ne-am instalat confortabil. Imediat am trecut pe lângă palatul guvernanților, dar oamenii ăia probabil că erau plecați pe teren, că nu se vedea nici o coadă pe la nici o ușă. Dacă ar fi fost ei acolo, sigur ar fi avut parte de lume care să le ceară câte ceva.

În autobuz, ce să faci mai întâi? Am luat de-am mâncat ce adusesem cu noi, la pachet, cu grijă să nu facem mizerie pe jos, că în autobuzul acela era foarte curat, nu se vedea nici măcar vreo bucată de hârtie aruncată neglijent. Mai mâncam, mai ne uitam pe geamurile curate. O mulțime de mașini se înghesuiau pe lângă noi, când depășindu-ne, când rămânând în urmă. Și n-am greșit, o oră am făcut până la aeroport.

În fața noastră, la două rânduri de scaune, se așezase un elev de clasa a șasea sau a șaptea, care se urcase la o stație după noi. A început să vorbească la telefon de cum s-a așezat și a stat cu telefonul la ureche tot timpul cât a mers cu noi, mai scoțând câte o vorbă, mai tăcând. Și mă întrebam dacă o fi fost și el bolnav de telefonită. Cred că da, era, și încă grav, dar urât nu făcea. După mult

timp a închis telefonul şi a coborât la o staţie prin Otopeni, împreună cu alţi elevi. Bieţii de ei, să faci şcoala la o oră de mers cu autobuzul, nu-i puţin lucru. Şi acum era vară, era bine, dar oare cum o fi iarna!

Nu ştiam prea bine de unde se ia avionul spre Belgia şi cum stăteam în spatele autobuzului, nu am mai avut pe cine să întrebăm. Am văzut un afiş cu „Sosiri”, deci nu era pentru noi, apoi am văzut „Plecări interne” şi ne-am grăbit să coborâm. După ce-am coborât ne-am dat seama că nu era bine, dar autobuzul o luase din loc. N-are nimic, intrăm în clădirea aeroportului şi om mai găsi noi o persoană amabilă.

Şi am găsit-o imediat: o fătucă în ceva ca o uniformă, şi avea şi un baston la şold. Asta e! M-am apropiat şi i-am spus păsul. Fata aia a zâmbit, probabil s-a prins că suntem ceva necunoscători şi nepricepuţi, apoi ne-a dat indicaţiile. Dacă le-am fi reţinut pe toate, ar fi mers uşor, dar într-un loc total necunoscut e greu să te descurci bine şi repede. Am urcat nişte scări şi acolo ne-am blocat iar. Noroc cu un taximetrist în căutare de clienţi, că ne-a lămurit imediat şi am recunoscut partea a doua a indicaţiilor fătucăi în uniformă. Nu mai văzusem niciodată un taximetrist să aibă o plăcuţă atârnată la gât, pe care scria numele şi firma pentru care lucra; am privit-o cu interes.

Pe un coridor lung, am ocolit o bucăţică din aeroport şi am ajuns destul de repede acolo unde trebuia să fi coborât din autobuz.

Mă, fraţilor, i-am judecat greşit pe bucureşteni. Sunt şi amabili, şi binevoitori, şi nu se supără dacă-i întrebi... Sau poate om fi întâlnit noi pe singurii bucureşteni amabili şi oameni cu mintea la cap, să-i ajute pe doi ţărani de la Slatina, care n-au mai trecut prin capitală de treizeci de ani...

În sala aia mare unde aşteptam să ne îmbarcăm, mulţime de lume! Ne uitam noi la ei, ei nu prea se uitau la noi, şi ne întrebam unde or merge atâţia oameni. Că noi ştiam unde mergeam, la fata noastră în Belgia. Ei, probabil şi oamenii ăia aveau vreo fată prin ţări străine şi se duceau la ele!

Erau pe-acolo scaune, să stai să aştepţi până ţi-o veni rândul la îmbarcare, dar erau atâţia oameni că majoritatea se plimbau aiurea. Dar am rezolvat repede problema: m-am uitat ce avioane sunt aproape de decolare şi când s-au ridicat primii oameni să predea bagajele, m-am şi repezit să ocup două locuri, că noi venisem cu mult timp înaintea orei necesare şi mai aveam de aşteptat, oameni prevăzători, să nu pierdem avionul.

Mă uitam şi eu la pasagerii care dădeau bagajele la îmbarcare. O grămadă de valize, mai toate la fel. Şi mă întrebam cum o să şi le recunoască fiecare la destinaţie, când or veni pe banda de debarcare, dacă toate erau la fel. Da’ unii chiar aveau bagaje, nu glumă; probabil se mutau în ţara aia unde urmau să zboare şi-şi luaseră tot avutul cu ei.

Biletele le aveam rezervate. Ne-am dus la ghişeul agenţiei – românească, altfel nici nu am fi acceptat – şi i-am expus cazul femeii care trebuia să ne rezolve. Acu’ femeia aia probabil era deja acrită de alţi clienţi, că ne-a flituit repede, că biletul îl găsim la cecpoint. N-am înţeles mai nimic, mai ales că vorbea şi cu cuvinte străine, dar măcar ne-am prins că muierea aia nu făcea

parte dintre bucureştenii amabili. Am mai lăsat-o să fiarbă un pic, poate s-o mai linişti, şi iar am atacat-o: cucoană, nouă să ne dai biletele, că aşa ştiu eu că trebuie. Femeia s-o fi mai liniştit, că de data asta ne-a lămurit în două vorbe, lucru pe care putea să-l facă şi mai înainte, ca să nu ne mai supărăm nici noi, nici ea: Taromul se modernizase între timp şi biletele erau acum pe reţeaua de computere. Şi într-adevăr, le-am găsit la cecpoint, care m-am lămurit că era punctul de control, că pe româneşte nu mai putem vorbi în ţara asta, trebuie să ne dăm pe americăneşte.

Mai pierdem noi vremea un timp, mai cu o banană, mai cu o pauză, mai cu o ieşire pe-afară, în faţa aeroportului, unde mai adia vântul şi era bine. Dar acolo, afară, spectacol. Cinci, şase oameni în uniformă făceau tot felul de semne şi suflau în nişte fluiere de tinichea ca nişte arbitri pe terenul de sport, dirijând plini de importanţă şirul de maşini, mai mici sau mai mari, care veneau să aducă lume care urma să zboare. Păi aşa muncă să tot faci, să sufli într-un fluierici şi să crezi că dirijezi un flux de maşini care oricum nu puteau opri decât în locurile libere şi după ce debarcau pasagerii o luau imediat din loc. Cam neinspiraţi băieţii ăia în uniformă, eu aş fi adaptat un generator de aer cât palma cu care să suflu în fluier, căci mă gândesc că îi cam dureau plămânii, că din când în când mai luau o pauză şi mai făceau schimb între ei.

Concluzia pe care am tras-o pentru Bucureşti: dacă nu ştii ceva, caută un om într-o uniformă, că am văzut că ăştia pun mare preţ pe uniforme, şi pune-i întrebarea; îţi va răspunde cu multe amănunte, dar e bine să deschizi urechile şi să reţii tot, că altfel trebuie să mai cauţi pe cineva în uniformă.

În fine, se anunţă că avionul nostru e pe poziţie şi ne aşteaptă. Ne ducem la cecpointul nostru, o fetişcană ne ia la purecat, ne întreabă de bagaje, le punem pe bandă, primim biletele şi sfatul să ne grăbim la control, că e mare aglomeraţie. Mai erau vreo două ore până la ora prevăzută pentru decolare, n-am prea înţeles de ce trebuia să ne grăbim atâta, dar ştia fetiţa aia ce spunea.

La punctul de control era într-adevăr aglomeraţie mare. La intrare era o femeie masivă, care doar semne făcea, nu-ţi răspundea la întrebări, dar parcă nici nu-ţi venea să o întrebi ceva. Parcă era copia unei gardiene dintr-un lagăr nazist. În faţa ei, toată lumea trecea repede, parcă aşteptând o lovitură de bâtă pe spinare. Ne-am aşezat în spatele unui şir şerpuitor de vreo două sute de oameni, care înaintau când încolo, când încoace, până ajungeai la nişte portiţe de care trebuia să treci ca să ajungi la poarta aia de sună când treci prin ea şi ai ceva metal pe tine. Acolo, un paznic în uniformă, cu o privire cruntă, care ne privea de parcă toţi eram duşmanii lui personali, dirija circulaţia după legi numai de el ştiute. La un moment dat a scos nişte femei din rând şi le-a băgat la control înaintea celorlalţi.

Când am ajuns mai aproape de să-mi vină şi mie rândul să intru, am văzut ce le făceau celor dinaintea noastră. Toată lumea punea bagajele de mână într-un coş, iar bărbaţii îşi scoteau cureaua de la pantaloni şi toate obiectele pe care le aveau asupra lor. Era un om acolo, îl dezbrăcaseră aproape de tot, era cu pantalonii în vine, dar uşa aia de control tot ţiuia că nu e bine, şi i-au cerut să se

descalțe. Omul se vedea bine că nu înțelegea nimic, o fi fost străin sau vreun țăran şi el, dar după ce s-a descălțat, poarta aia n-a mai țiuit, că altfel probabil îl dezbrăcau de tot, aşa porniți pe el erau paznicii ăia.

Când mi-a făcut semn să intru şi eu, controlorul care m-a luat în primire m-a întrebat unde-mi e bagajul de mână. N-aveam decât o brichetă, un pachet de țigări, portofelul şi biletul de avion. Le-am pus pe toate într-o casetă şi am trecut prin poartă. Şi n-a țiuit, cu toate că la pantaloni aveam o grămadă de metale, fermoare şi ținte. Mi-am reluat „bagajele" şi un om care tot meşterea ceva la nişte bagaje mai mari a tot insistat să iau şi un rucsac, dar nu era al meu. S-au lămurit că era al omului pe care aproape îl dezbrăcaseră, care avusese nevoie de mai mult timp să-şi aranjeze toaleta răvăşită, în fața a câteva sute de oameni...

După un stâlp era o cutie cu pereți de sticlă, mare, în care se vedeau obiectele care fuseseră confiscate din bagajele celor dinaintea noastră: foarfeci, forfecuțe, cuțitaşe, bricege, sticle cu apă minerală, pile de unghii, sârme de cupru groase ca pe deget, ce n-ai fi crezut. Că erau acolo, înțelegeam, erau puse ca să vedem că gardienii ăia îşi făceau treaba, dar că pasagerii voiseră să urce în avioane cu obiectele alea, asta nu puteam înțelege, căci tot omul ştie că nu e voie cu chestii de-astea în avion şi peste tot erau afişate regulile privitoare la bagajele de mână.

După ce am trecut de controlul bagajelor, am ajuns la controlul documentelor de zbor. Erau mai multe puncte de control şi ne-am aşezat la unul pentru cetățenii UE. Era acolo un spațiu îngrădit cu nişte şnururi, toată lumea stătea la coadă fără să discute prea mult, ajungeai la o linie trasată pe podea cu galben şi aşteptai acolo până ce funcționarul de la ghişeu îți făcea semn să te apropii. Şi mi-am amintit imediat cum e pe la noi, la o bancă, de exemplu, unde toată lumea se înghesuie cât poate, să vadă ce face cel dinaintea lui la ghişeu...

Odată trecuți de toate controalele acestea, am pătruns într-o clădire lungă, unde existau tot felul de panouri cu indicații, toate în englezeşte, de parcă nu mai eram în România. Noroc că mai erau şi nişte chestii ca pictogramele de la computer, foarte sugestive, dacă aveai nevoie, de exemplu, de o toaletă, căutai pictogramele cu o femeie şi un bărbat, uşor de recunoscut şi uşor de găsit. A fost şi primul loc în care am văzut toaletă pentru persoanele cu dizabilități şi lift special pentru aceste persoane. Impresionant!

Având atâta timp încă până la îmbarcare, m-am plimbat prin clădirea aceea, unde rar se vedea câte cineva cu uniformă, bag seama pentru că acolo nu mai era nevoie să pui întrebări. Pe bilet scria la ce poartă trebuie să te prezinți şi poarta era uşor de depistat, nu ca la metrou.

Afară, pe piste, era activitate febrilă. Veneau avioane la aterizare, se vedeau de departe, aterizau într-un loc acoperit de nişte clădiri, apoi veneau toate spre clădirea în care ne aflam noi. Se ateriza în ritm de două avioane la trei minute. Şi avioanele, văzute mai de aproape, arătau minunat, fiecare vopsit în alte culori, impunătoare, dând un sentiment de siguranță, lucru care avea să-mi fie infirmat un pic mai târziu.

Am prins un loc de privit afară, spre piste, pe palierul de întoarcere al unei scări. Şi am stat mult timp acolo, privind şi ce se întâmpla mai aproape, şi mai departe. Am rămas uimit cu câtă indiferenţă se încărcau bagajele pe benzile care duceau spre calele avioanelor. Dacă nu aveai inspiraţia să protejezi bine obiectele mai fragile, la destinaţie le găseai în bucăţele!

La un moment dat, pe scările de pe care priveam eu afară a coborât un grup de nemţălăi, după vorbă, toţi oameni în vârstă. Şi unul dintre ei, bietul, a alunecat pe ultima treaptă şi a căzut pe palierul pe care mă aflam eu. M-am întors să-l ajut, se vedea bine că-l doare ceva, dar el a lăsat la o parte durerea fizică, pentru a studia camera de filmat pe care o avea în mână şi care se lovise de planşeu. Nu ştiu ce-o fi văzut în cameră, aveam impresia totuşi că mai funcţiona, pentru că după un timp a oftat şi a plecat pe urmele grupului său, uitând să mai şchiopăteze.

În fine, apare cineva la poarta la care aşteptam noi şi ne zice să intrăm. Rămaşi cu un tichet mititel din biletul cât o pleaşcă pe care-l avusesem mai înainte, am intrat pe un coridor care ne ducea sigur spre avion, altă cale nu mai era. Toată lumea era grăbită, nu ştiu de ce, că locurile erau rezervate şi cred că nu luau pasageri să meargă în picioare. La un cot dăm de două fete frumoase, dichisite şi toate numai zâmbet, de parcă ne recunoscuseră a fi nişte prieteni de-ai lor de departe, în uniformă (iarăşi îmi aduc aminte că au bucureştenii ăştia un drag de uniforme...), ne salută şi ne invită să intrăm.

Înăuntru, în avion, un şir de scaune, trei pe-o parte, trei pe alta, un coridor strâmt între ele, tavanul înalt, ferestre peste tot, lumini aprinse. Am găsit uşor locurile noastre, totul era afişat la vedere. Locul meu a fost la fereastră, două rânduri în spatele aripii. Am fost încântat, că tare mult doream să aflu cum se vede pământul de la înălţimea de zbor.

Văzută de aproape şi de deasupra, aripa avionului mi s-a părut cea mai nesigură construcţie. Tot aspectul dădea impresia de ceva lucrat neglijent şi neatent. Parcă toate plăcile acelea care se vedeau deasupra erau puse de nişte ucenici fără experienţă, montate numai ca să vadă şeful că n-au stat degeaba. La mai toate niturile se vedeau urme de rugină. Iar marea surpriză a fost să constat cât de îngustă şi de scurtă era aripa. După mintea mea, ar fi trebuit să fie mai mare şi mult mai solidă.

Avionul era unul din cele cumpărate de la Toulouse, putea fi încă modern, dar spaţiul pentru pasageri era departe de cel văzut prin filmele americane, unde lumea se plimbă numai cu Boeing. Scaune înguste, în care nu prea poţi să te mişti, cotiere tari să nu-ţi poţi pune braţele pe ele, ferestre nu tocmai curate.

S-a auzit un semnal şi apoi vocea uneia din fetele alea frumoase. Mi-am aruncat o privire: în spatele avionului, pe culoar, trona o femeie masivă, ca cea de la controlul persoanelor de la aeroport. Cred că era şi înarmată şi ne arunca nişte priviri ameninţătoare, că nimeni nu îndrăznea să mai mişte şi toţi erau atenţi la ce se petrecea în faţă. Acolo erau două fete. Una, mai spre cabină, vorbea la un microfon pe care îl băga mereu în gură şi toate consoanele se auzeau fâşâite, alta, în faţa ei, făcea tot felul de gesturi, urmând vorbirea

primeia. La început am crezut că fata asta o fi fost mută, dar că se pricepea la dansurile tip muncitoreşti de pe vremuri, că parcă dădea cu târnăcopul şi după aia lua la aruncat pământul cu lopata. Fetele acelea ne-au povestit regulile pe care trebuia să le urmăm în timpul zborului, din care am înțeles că mai multe lucruri ne era interzis să facem decât cele ce ne erau permise. Ne-au spus şi că vom zbura la 12 km înălțime, cu o viteză de 850 km/h, date care chiar m-au impresionat. Credeam că dacă nu era un Boeing, o să zburăm mai jos.

A mai trecut un timp şi mi s-a făcut frig. Se auzea un zgomot de motor de la aerul condiționat, dar nu pricepeam de unde mă bătea aerul rece, până l-am văzut pe unul că întinde mâna spre nişte butoane din plafon. Am întins şi eu mâna şi m-am prins repede cum funcționa suflaiul ăla şi l-am închis de tot, dar imediat s-a făcut cald, că afară era soare. Am deschis puțin robinetul şi s-a rezolvat totul.

A trecut ora prevăzută pentru decolare şi avionul nu s-a mişcat. Crezusem că la aviație e ca la căile ferate, unde punctualitatea este un punct de mândrie. Românul tot român! Ce dacă avea prevăzută o oră de decolare? Pasagerii pot să aştepte. Dar măcar putea să ne anunțe şi pe noi, că nu eram oi sau pachete, fraților, ăştia de la aeroport au o problemă şi ne mai întârzie cu decolarea, dar comandantul n-a scos nici o vorbă.

Cu o jumătate de oră întârziere ne-au pus de ne-am prins centurile şi avionul s-a mişcat. L-a tractat o maşinuță şmecheroasă până la un punct anume, de unde a început să se mişte prin propriile puteri. În răstimpul cât era tractat, pilotul a deschis şi închis voleții de pe aripi, ca să-i probeze, şi atunci am văzut ce de mecanisme erau ascunse sub partea superioară a aripii. S-au auzit motoarele pornind, cu un ronțăit moale şi continuu, avionul s-a mişcat de-a lungul unor linii trasate pe piste şi deodată aripa a început să se mărească. Două articulații dinspre fuselaj s-au lăsat pe spate, mărind mult suprafața portantă, pentru decolare.

Pe când mergea pe piste, se simțeau bine legăturile dintre porțiunile betonate, când roțile treceau peste ele, ba chiar uneori aparatul se mai înclina într-o parte sau alta, ca şi când ar fi trecut printr-o groapă.

Am ajuns la un capăt de pistă, ni s-a spus că vom decola, zumzetul motoarelor s-a accentuat uşor şi am luat-o din loc. Mai întâi cu viteză destul de mică, apoi, peste câteva secunde, motoarele au fost accelerate şi trupurile ne-au fost împinse în spătarele scaunelor. Cu toate că eram conştient că rulajul pe pistă o să dureze ceva timp, mi s-a părut că nu ne vom mai ridica. Şi totuşi, am sesizat cum se ridică un pic botul, apoi zdruncinăturile de pe pistă au încetat şi ne-am ridicat, cu motoarele urlând.

Pământul a început să se depărteze, maşinile şi casele au devenit mai mici, urechile au început să ni se înfunde. Mă uitam jos şi vedeam grupuri de vile boiereşti şi mă gândeam că totuşi de pomană au avut oamenii ăia bani să-şi construiască adevărate palate, dacă le-au făcut pe traseul de decolare a avioanelor. Cred că prea târziu şi-au dat seama ce greşeală au făcut, căci îmi

închipui cam ce zgomot era când decola vreun avion la cincizeci de metri de casele lor...

Avionul a rămas ridicat de bot mult timp. Motoarele erau accelerate la maximum, urechile ni se înfundau mereu, dovadă că urcam mereu. Cred că trecusem bine de meridianul Piteştiului când parcă s-a mai potolit zgomotul motoarelor şi bucăţile acelea două de aripă s-au strâns la loc. La viteză mare, aripa trebuie să fie mai îngustă.

Vedeam prima oară pământul din avion. Norii erau rari, undeva spre sud păreau mai deşi, dar sub noi se putea vedea peisajul destul de bine.

Pilotul a mai corectat un pic traseul, cu manevre foarte line, de nu le-am prea simţit. Dacă nu m-aş fi uitat în exterior, ca să văd cum se mişcă linia orizontului, poate nici nu mi-aş fi dat seama.

S-a dat semnalul că ne putem scoate centurile şi imediat au apărut fetele acelea frumoase cu un cărucior, de pe care au început să împartă nişte tăviţe minuscule pe care tronau caserole cu mâncare. Probabil ştiuseră ele că noi veneam de departe şi că nu prea mâncaserăm suficient, de-aia ne pregătiseră surpriza. Dar bănuiesc că toţi ceilalţi călători veneau de foarte departe, că la toată lumea le-a dat să mănânce.

Mâncarea a fost bună. Am ras tot, că doar intra în costul călătoriei. Când a fost vorba de băut, ne-au dat câte un păhărel de apă sau suc, la alegere, apoi ne-au adus şi cafea. Din tot ce ne-au dat, cafeaua a fost cea mai bună!

După un timp, am ajuns deasupra Germaniei. Norii se mai împrăştiaseră şi am putut vedea cum jos nu mai existau aglomerări de case, ci se vedeau doar ferme izolate în mijlocul câmpurilor care le aparţineau, cu o întreagă reţea de drumuri. Şi ce mi-a plăcut mai mult era că la fiecare două, trei ferme, se vedea un petic de pădure, care fie le adăpostea de vânt, fie fixa mai bine solul. Pe autostrăzi se vedeau şi maşinile care circulau, mititele de tot.

La un moment dat am sesizat că pe geamul exterior se formaseră ace de gheaţă. Un pic mai târziu, din plafon s-au lăsat nişte ecrane mici, pe care am citit date asupra zborului: afară erau minus 50 de grade!

Şi imediat au început micile probleme inerente unui zbor de trei ore. Parcă ceva troznea în aripă, ne cam dădeam în balansoar şi când m-am uitat la vârful aripii, acesta vibra în sus şi în jos de credeai că se va rupe în curând. Atâta greutate care se sprijinea pe suprafaţa aripii, şi totuşi aceasta se mişca de parcă era complet liberă de sarcină. Avionul ba se lăsa pe o parte, ba revenea cu greu la orizontală, de mi se făcuse inima cât un purice. Mă gândeam că şoferul avionului o fi fost şi el începător şi avea scuze să umble aşa dezordonat, sau o fi fost un pic băut şi nu mai ţinea calea dreaptă, că prea dădea în toate gropile de pe drum, ba, mai rău, din când în când parcă punea frână şi atunci ne duceam în jos. Că mă şi gândeam să mă duc la el să-i spun să oprească, că eu mă dau jos acolo, să scap de hurducături. Dar unde să mă duc, că în spate stătea femeia paznic cu o privire ucigătoare, cred că dacă m-aş fi ridicat de pe scaun, m-ar fi atins imedit cu biciul pe care îmi închipuiam că îl avea în mână.

De îndată ce am ajuns spre granița de vest a Germaniei, am început să coborâm. Coborârea era pregătită din timp, că mai erau vreo două sute de kilometri până la Bruxelles. Pământul se apropia de noi încetişor, casele deveneau mai mari, autostrăzile mai vizibile, cu grămezile de maşini de pe ele.

Am pătruns bine în Belgia. Aripa avionului şi-a mărit din nou suprafața, s-au deschis voleții ca să pună frână, motoarele se auzeau mai tare, nu ştiu de ce. Jos, la nici trei sute de metri, peisajul se vedea excelent. Treceam pe deasupra unor case şi mă gândeam cam în ce zgomot stau oamenii aceia, când la fiecare minut aterizează un avion...

Ne-am coborât şi mai mult, aparatul scârțâia din toate încheieturile, vârful aripii pe care o vedeam eu vibra teribil şi în fine am ajuns cu roțile pe o pistă care nu ne mai hurducăia. S-a redus viteza, apoi am mers preț de vreo cinci minute pe un lanț de piste, până la poarta de debarcare.

Am ieşit cu bine din avion, fetele cele frumoase zâmbeau cu toată fața când treceam pe lângă ele, cred că erau bucuroase că scapă de grija noastră şi nu puteau fi şi ele mai discrete. Am luat-o pe un tunel ca cel pe care ne îmbarcaserăm la Otopeni. Şi de data asta, toți călătorii se grăbeau, acum chiar că nu mai înțelegeam de ce se grăbesc, că doar nu trebuia să mai prindă locuri în față, dar probabil ăsta era rezultatul antrenamentului de acasă, când fugeau după autobuze, şi nu se mai puteau dezbăra de obicei.

Am pus ochii pe o pereche de tinerei care fuseseră cu noi în avion şi m-am ținut după ei, că deodată în sală apăruseră călători şi de la alte avioane. Trebuia să ne recuperăm bagajele şi nu ştiam cum să facem.

Pe traseul până la punctul de control, pe mijlocul sălilor acelea cam pustii, erau nişte benzi rulante, dacă te suiai pe una, nu mai trebuia să dai din picioare, te ducea ea. M-am dat şi eu pe una, că dacă tot era acolo, de ce să n-o folosesc.

Primul lucru, trebuia să trecem de controlul documentelor. La fel ca la Otopeni, nişte bărbați în uniformă stăteau în nişte gherete cu pereți de sticlă, la ele ajungeai pe nişte trasee îngrădite, exista şi aici banda galbenă de oprire, când ajungeai la ea, stăteai până îți făcea semn să te apropii. Mi-a venit rândul, am înaintat, i-am dat cartea de identitate, omul a privit-o, a băgat-o într-un aparat care a piuit scurt, mi-a restituit-o, i-am mulțumit şi gata, am intrat în spațiul Schenghen.

I-am ochit din nou pe tinereii care fuseseră cu noi în avion şi i-am întrebat de unde ştiu ei să-şi recupereze bagajele. M-a lămurit unul dintre ei, probabil mai umblat, că vin pe bandă. Am stat alături de ei lângă o bandă care se tot învârtea şi ne-am găsit bagajele destul de repede, că veneau de-a valma, şi se mai loveau de margini, dacă aveai ceva mai fragil înăuntru şi nu era protejat bine, mai mult ca sigur nu-l mai găseai întreg.

Cu bagajele târâş, am ieşit pe o uşă pe care scria şi în franțuzeşte că pe-acolo era drumul către libertate. Am dat nas în nas cu o grămadă de oameni care numai la noi se uitau, unii erau cu plăcuțe în mâini, pe care scria tot felul de nume, chiar şi de hoteluri. I-am refuzat pe toți şi ne-am dus la ai noştri, căci pe plăcuțele acelea nu scria numele nostru, după care am ieşit din aeroport.

Bruxelles-ul ne-a întâmpinat cu un aer puturos al unei parcări în care probabil nu se mai făcuse o curățenie generală de pe la mijlocul secolului trecut. Maşini, stâlpi din beton, semiîntuneric, zgomote de motoare, strigăte în limbi necunoscute. În fine, ne-am urcat în maşină şi am plecat spre casă.

Primul şoc pe primii zece kilometri: autostrăzi ca la americani, pe sus, pe jos, pline de maşini, care toate alergau cu viteză mare, indicatoare la fiecare pas, dar nu foarte precise, după părerea mea, majoritatea arătau către Antwerpen, de parcă toată lumea care ateriza pe aeroport mergea către acel oraş. Dar pe toate autostrăzile benzile erau pictate cu grijă pe asfalt, nimic nu era lăsat la voia întâmplării.

Când am luat-o pe un drum județean, am văzut pe margine o porțiune lată de un metru vopsită în roz. Era pista pentru biciclete. Şi maşinile nu o încălcau deloc!

Când am intrat pe strada unde locuiau ai noştri, am recunoscut locurile, dat fiind că studiasem harta din satelit. O stradă lungă, dreaptă, cu sens unic. Cea paralelă cu ea, desigur, era tot cu sens unic, dar în sens invers.

Cât am debarcat bagajele din maşină, m-a frapat liniştea din zonă. Nu se auzea nici un zgomot, copii nu se vedeau, oamenii probabil intraseră în casele lor să se odihnească după o zi de muncă intensă. Nici într-o parte, nici în cealaltă a străzii nu se vedea țipenie de om. Pustiu oraşul ăsta!

Maşina se parchează în fața casei, cu toate că fiecare casă are la parter un garaj în care ar trebui să-şi pună maşinile. Practic, nu există un trotuar. Dintr-o parte în alta a străzii sunt dale din granit. La vreo doi metri în fața clădirilor sunt plantați copaci, rari, într-un spațiu care nu e acoperit de dale, ca să primească şi apă din ploi, dar dacă nu sunt dale, au pus două capace metalice, cu multe goluri, să nu fugă nici pământul. Fiecare copăcel este legat de un stâlp de lemn, ca să crească drept, cu o bandă de cauciuc lată, să nu-i facă rană, iar cauciucul în timp se va degrada şi când copăcelul va fi suficient de puternic îl va rupe.

Pe aceeaşi linie, numai că mai la fiecare zece metri, sunt plantați stâlpi cu becuri mari în vârf, astfel că seara nici nu prea ai nevoie să aprinzi lumina în casă, se vede bine şi de la luminile de pe stradă.

Cu canalizarea apelor pluviale au găsit o soluție interesantă. Strada are panta spre axul ei, ca să se scurgă repede apa de ploaie de lângă clădiri. În mijlocul străzii au făcut un dreptunghi, tot din dale, situat cu un centimetru mai jos decât restul străzii, unde se adună apa şi fiecare dreptunghi are două guri de canal, una pe o parte şi alta pe cealaltă a străzii. Nu am prins o ploaie să văd cum se scurge apa, dar îmi închipui că sistemul funcționează bine.

Casele sunt construite, mai toate, cu parter şi două etaje. În general sunt unifamiliale, dar există şi case mai mari, cu apartamente pe fiecare palier. Exteriorul este finisat cu cărămidă îngustă sau cu plăci mari de gresie. Nu au culori vesele şi întregul orăşel dă un sentiment de tristețe. Nu ştiu de ce, l-am asociat cu vechile orăşele miniere, unde casele se construiau doar pentru a fi locuite, nu şi pentru a da o notă de veselie.

În spatele fiecărei case se află un petic de grădină, mai mare sau mai mic, lat exact cât este casa fiecăruia. Garduri despărțitoare există, din plasă de sârmă cu ochiuri mari, dar acestea sunt mai mult simbolice, să ştie lumea că acolo este granița de proprietate. Baza gardului despărțitor o constituie un şir de arbuşti care pot creşte şi foarte înalți, dacă sunt lăsați, dar de obicei sunt tunşi la nivelul unui stat de om şi dacă stai lângă ei nu vezi în grădina vecinului. În peticul acesta de verdeață, mai mare sau mai mic, fiecare plantează flori, unii au şi un bazinaş cu apă în care chiar au peşti. Ba unii şi-au plantat căsuțe din lemn, unele numai bune de locuit, altele mici, doar pentru aspect, dar toate împodobite cu aranjamente florale, care am văzut că se vând ca atare în diverse magazine.

La casele care nu au fațada chiar pe trotuar, ci un pic mai retrase, de obicei cu lungimea unui autoturism, proprietarii au construit o închidere care ține loc de curticică, dar nu există poartă. Aici, majoritatea au amenajat aranjamente florale, câte un arbust sau chiar un copac. Fiind luna iunie, toate plantele erau înflorite.

Cutiile poştale, cât mai mari, ca să încapă în ele bogata corespondență pe care o primesc oamenii, sunt chiar la stradă. Unele au forme foarte frumoase, ca nişte căsuțe din desenele animate, altele din inox, cu loc special pentru ziare şi reviste.

Uitându-mă la aranjamentele florale, mă gândeam ce-ar fi să încerce cineva să facă acele aranjamente florale şi să pună o cutie poştală ca acelea, la noi, la Slatina... Cred că n-ar rezista mai mult de două zile.

În grădina din spate apăreau din când în când câteva pisici, mereu aceleaşi. Probabil aveau terenul de plimbare pe acolo. Toate aveau zgardă şi bănuț la gât şi arătau bine. Ştiam că nu sunt pisici comunitare. Într-o zi am încercat să mă apropii de una dintre ele, era o femelă, m-a lăsat să o mângâi de vreo două ori, dar când a văzut uşa la gospodărie deschisă, a intrat în casă, producându-mi emoții că n-o mai pot scoate afară. Când m-am dus după ea, a apărut în fugă şi n-a mai încercat niciodată să intre în casă. Cel mai greu a fost să atragem atenția pisicilor, că nu cunoşteau decât limba locală şi nu răspundeau la clasicul „pis, pis”.

Într-o seară am avut la masă pui prăjit şi au rămas destule oase. Am anunțat că voi duce oasele pe peluză, pentru pisicile care vor trece pe acolo. Oamenii locului m-au cam luat în râs, că pisicile acelea sunt bine hrănite şi că nu vor privi ele la resturile acelea de pui. Nu i-am băgat în seamă. Am dus oasele pe peluză şi în două ore au dispărut aproape toate, spre mulțumirea mea şi nedumerirea localnicilor. A fost primul semn că în occident nu toată lumea respectă legile locale! Apoi am strâns cu grijă resturile care nu putuseră fi roase şi le-am pus în recipientul prevăzut pentru resturile de alimente.

Căci acesta este unul din puținele stresuri pe care le au belgienii: gunoiul. Asta este o poveste urâtă şi complexă. Cum am intrat în casă am remarcat că au patru feluri de saci, de dimensiuni şi culori diferite, majoritatea fiind deja pline. Într-unul se pun resturile din plastic şi folii, care merg la ars, în altul se pun

sticle, în altul metal, în altul resturi de la mâncare. Dar trebuie să cunoşti bine ce şi unde pui, pentru că dacă eşti prins că ai încurcat gunoaiele, te poți trezi cu amendă.

Au şi calendar cu instrucțiuni pentru modul în care sunt depozitate gunoaiele şi zilele când sunt ridicați diferiții saci. În seara dinaintea zilei în care vin gunoierii, toată lumea scoate sacii în fața uşii, că dacă uită, trebuie să mai aştepte o săptămână.

Dar în saci trebuie să te gândeşti bine cum pui ambalajele de tot soiul. Cutiile de lapte şi conservele alimentare trebuie să le clăteşti bine înainte de a le pune în sac, căci dacă stau o săptămână în casă, pe căldură, se alterează resturile rămase pe pereții lor şi te scoate mirosul afară.

Cel mai ciudat mi s-a părut un sac degradabil. Nu ştiu ce se depozitează în el, dar peste trei-patru zile începe să se macine, degradându-se de la sine, astfel că el însuşi nu afectează în nici un fel mediul. Partea proastă este că dacă se degradează mai repede decât ai calculat că vin gunoierii să-l ia, trebuie să-l bagi la frigider ca să rămână întreg, altfel te trezeşti cu mizeria dinăuntru întinsă prin casă!

I-am văzut şi pe gunoieri la lucru. Oameni în salopete de lucru frumoase şi curate, cu mănuşi, iau sacii de la uşa fiecărei case, fiecare maşină o anumită culoare de sac, nu pute nimic, iar oamenii aceia rămân foarte curați.

Într-o zi am văzut gunoieri care curățau un tomberon de pe un bulevard. Tomberonul era ca un butoi de 220 litri, fără funduri. Înăuntru era un sac mare şi gros, în care se găseau ceva resturi, doar nişte cartoane şi hârtii. Am stat şi am privit ce fac. Oamenii aceia m-au întrebat ceva şi m-am simțit obligat să le răspund că priveam o operație care pentru mine, țăran de Slatina, era ceva neobişnuit. M-au întrebat de unde vin şi le-am spus. Au zâmbit. Au răsturnat tomberonul acela, au pus un alt sac dintr-o rolă pe care o aveau cu ei şi gata. Totul curat şi elegant.

Căci cu gunoiul mai e o problemă, pe stradă. Dacă vrei să scapi de o bucată de hârtie, nu ai unde s-o pui. Pe jos nu-ți vine să o arunci (cu toate că am văzut şi hârtii aruncate neglijent, prin anumite locuri din oraş), că prea există impresia de curățenie şi poate te vede şi vreun polițist. Dacă n-ai unde s-o arunci, o ții cu tine până ajungi acasă, sau mai mergi două, trei intersecții până găseşti acele tomberoane mari, de obicei pe lângă stațiile de autobuz. Dar şi la tomberon trebuie să te uiți bine ce poți să arunci acolo, căci au afişate pictograme sugestive. De exemplu, lângă un tomberon erai avertizat că poți arunca în el hârtii şi cartoane, dar nu şi punga cu excremente de câine! De unde concluzia că, dacă ieşi cu câinele la plimbare, e musai să fii dotat cu punga specială, făraş şi măturică. Dar nu e chiar aşa; am văzut în diverse locuri semne lăsate de câini, şi cum câini comunitari nu am văzut, e clar că există şi pe-acolo țărani care n-au auzit că nu trebuie să părăseşti deşeurile de la câini...

Tot în legătură cu câinii. La intrarea într-un parc erau câteva pictograme ce se refereau numai la aceste animale. Era permis ca în incinta parcului câinii să-şi poată face nevoile. Era permis!!!

Poliţişti n-am văzut decât de două ori, o dată erau într-o dubiță şi mergeau parcă la cumpărături, şi altă dată o poliţistă, frumuşică, pe stradă, ce se plimba agale, de parcă aştepta să se întâlnească cu cineva.

Într-o zi, întorcându-mă dintr-o plimbare prin oraş, pe jos, căci altfel nu vezi mare lucru, am greşit strada şi am luat-o pe următoarea la dreapta, ştiind că tot cam acolo unde doream să ajung voi ieşi. De la capătul străzii pe care intram mi s-a părut că intru într-o zonă sinistră. Strada era lungă şi nu se vedea țipenie de om pe ea. Mi-am amintit brusc de filmele americane şi franţuzeşti în care pe o stradă ca aceea ieşea criminalul şi-l omora pe trecător, iar eu mă miram, cum de chiar nu era nimeni prin preajmă şi mi se părea trasă de păr acțiunea. Iată însă că intrasem şi eu în acelaşi loc pustiu, care mi-a indus teama. Nu m-am întors, puteam s-o fac, dar dacă acasă la mine nu mi-e teamă mai de nimeni, nu putea să-mi fie frică tocmai acolo. Am parcurs în linişte strada, nu s-a întâmplat nimic, iar acasă, când am povestit întâmplarea, au râs de mine, că acolo nu trebuia să am astfel de temeri, siguranța cetățeanului este la mare preț.

A doua mare problemă care-i stresează pe belgieni este maşina. Automobilul este mai mult decât necesar, unele familii având două sau chiar trei, după necesități, nu din ostentație. Atâta timp cât nimeni nu lucrează aproape de casă, ba unii se duc şi 150 de kilometri, unde au găsit de lucru, cel mai adesea mijlocul cel mai eficient de deplasare este automobilul propriu. Numai că asta implică riscul ambuteiajelor la orele de vârf, dimineața şi seara. Majoritatea celor care folosesc maşinile ştiu bine că trebuie să plece de acasă la o anumită oră, pentru că dacă pleacă cu cinci minute mai târziu, într-un anume punct al traseului va da peste o aglomerație inimaginabilă. La întoarcere, acelaşi lucru. Dacă nu respecți strict un anume program, rişti mult.

Într-o zi am fost într-o călătorie în estul țării, la Dinant, zona francofonă. Dacă am plecat pe la zece dimineața, drumul a fost foarte liber. La întoarcere nu ne-am făcut socoteala bine şi la un moment dat am dat peste un ambuteiaj. Asta înseamnă că pe vreo 12 km am făcut un pic peste două ore, că mai bine mă dădeam jos şi mergeam pe picioare, că mai făceam şi mişcare. Dar, cu tot ambuteiajul, şoferii erau resemnați şi destul de calmi. N-am auzit un claxon nerăbdător. Şi asta într-o țară în care există o bogăție de autostrăzi!

Autostrăzile sunt bine făcute. Toate au cel puțin două benzi de rulare şi una de rezervă. Pe margini au copaci plantați în perdea, dacă nu cumva trec prin păduri, căci dacă te uiți din satelit, în toată Belgia sunt pâlcuri de păduri peste tot. Nu este adevărat că nu sunt copaci pe marginea autostrăzilor, ca în caz de ieşire în decor să nu te loveşti de ei. Pe unde se puteau vedea printre copaci, câmpurile arătau teribil de frumos, la ei plouase şi păioasele mergeau foarte bine. În câmpurile de grâu nu am văzut maci! Terenurile erau uniforme, despărțite fie de o potecă lată, fie de o perdea de copaci. În câteva locuri, în mijlocul pustietății, am văzut centrale eoliene, uriaşe. Nu le-am înțeles rostul decât prin prisma ecologiei, căci Belgia produce energie în exces şi când nu poate s-o consume, o foloseşte la incinerarea gunoaielor...

Pe autostrăzi nu se plăteşte taxă, spre deosebire de celelalte ţări. Şi la fiecare douăzeci de metri este instalat un stâlp cu faruri care luminează drumul noaptea. Belgia este cu adevărat singura țară din Europa care se vede din spațiu!

La Dinant ni s-a sugerat discret că vom găsi şi gunoaie pe străzi (şi era adevărat) pentru că erau francofoni şi, deci, mai puțin educați. A fost singura dată când am sesizat că se face diferența între flamanzi şi francofoni.

Tot acolo am avut o altă surpriză: am văzut belgieni negri! Adică de origine africană. Mi s-a părut neobişnuit, dar nu am văzut vreo reacție din partea trecătorilor. Şi după câțiva negri, am văzut şi două țigănci, după aspect mai mult ca sigur erau din România...

Scopul vizitei la Dinant nu era de a vedea oraşul – cu toate că acolo mi s-a părut frumos, spații largi pe marginea Meusei, mai înghesuit pe lângă catedrală, unde muntele (vestiții munți Ardeni, care sunt nişte dealuri stâncoase) ajunge până aproape de râu, construcții baroce bine îngrijite şi arătoase – ci vizitarea fortăreței, care se află pe un pinten stâncos şi vertical, chiar în peretele catedralei. Vizita a fost foarte instructivă, am prins un grup care aveau ghid din partea locului, ghid care vorbea în cele două limbi ale locului, era foarte bine informat, iar expunerea lui era presărată cu glume savuroase. Când a aflat că noi suntem români, a ştiut imediat că popoarele noastre se înrudesc şi de câte ori vorbea pe franțuzeşte, parcă special pentru noi o făcea. Restul grupului era format din vreo treizeci de inşi din Olanda, majoritatea trecuți bine în vârsta a treia. La finalul vizitei, când ne-a băgat într-o tranşee din primul război mondial, care fusese avariată şi înclinată cu totul de un obuz de mortier, unde se auzeau efecte sonore închipuind alte explozii, acompaniate de sonorizarea stereo adecvată, o pereche de olandezi au avut mari probleme cu echilibrul şi au ieşit albi la față în exterior.

După ultima încăpere vizitată se trecea în alta şi de acolo afară, pe platoul interior. În ultima încăpere era o placă pe care scria: „Şi acum, nu-l uitați pe ghid”. În gândul meu s-a construit imediat un scenariu, era prea ciudat înscrisul acela, mai mult ca sigur aici vizitatorii dau buzna să iasă afară şi-l lasă pe bietul ghid în urmă, singur, uitându-l complet până cine ştie când. Îl şi vedeam în minte, un om atât de amabil şi de simpatic, rătăcind singur prin catacombe, uitat de toată lumea. Dar cum oare să-l uite, când el era acolo, alături? Când am văzut prima persoană care s-a apropiat de ghid şi i-a dat o monedă de un euro, şi pe următorii făcând la fel, am înțeles care era adevăratul sens al înscrisului de pe placă. Nu ştiu de ce ghidul era plătit (şi) astfel, poate era angajat cu normă foarte mică, poate nu era deloc angajat şi făcea serviciul acela benevol, treaba lui, în acest mod îşi mai rotunjea veniturile.

M-am uitat prin vreo două magazine alimentare, mici, dintre care unul era o mezelărie, unde în afară de produse pe care aveam să le mai văd şi în alte părți, existau produse tradiționale locale. M-a impresionat aspectul salamurilor, în care se vedeau şi bucăți de grăsime, nu numai carnea aceea roşie şi uscată din majoritatea salamurilor lor. Cred că mi-ar fi plăcut. Dar alături tronau şi nişte porții mici de pateu din ficat de gâscă, cu eticheta foarte grăitoare, în care se

arăta prin ce chinuri le trec oamenii aceia pe bietele păsări îndopându-le cu boabe şi îmbolnăvindu-le ficaţii, astfel încât, fără să-l gust, am ajuns la concluzia că acel pateu nu poate fi mâncat cu plăcere.

La gară am văzut şi ce înseamnă educaţia tinerei generaţii. Gara se află mai sus decât strada care trece prin faţa ei şi trecând eu dintr-un sens în altul pe trotuarul mărginit spre gară de un zid înalt de vreo patru metri, chiar în urma mea a căzut un ghiozdan de elev. Pe creasta zidului s-au iţit trei capete de puştani care se hlizeau la mine. Nu am comentat, am urcat pe platoul din faţa gării şi acolo am văzut ce făceau reprezentanţii generaţiei de mâine ai Occidentului: pur şi simplu îşi aruncau ghiozdanele peste zid, să cadă în strada de dedesubt, fără să-i intereseze dacă pe acolo circula cineva sau nu. Mi s-a părut că se distrează fără noimă, părinţii lor probabil dăduseră destui bani pe ghiozdanele acelea frumoase pe care ei se străduiau din răsputeri să le distrugă prin şocuri...

O manifestare apropiată a aceleiaşi tinere generaţii am văzut-o în oraşul de reşedinţă. Mă aflam în apropierea catedralei, pe singurul bulevard, lat cât un stadion de fotbal, mergând agale spre drumul care ducea către un pod peste un canal. Din spatele meu, de pe trotuarul opus, s-au auzit deodată nişte ţipete, parcă de ajutor, îndelungi. Am aruncat o privire scurtă. Trei fete şi doi băieţi, de vreo 15-16 ani, erau pe celălalt trotuar şi nu se întâmpla nimic neobişnuit, doar că probabil era ora lor de descărcat stresul şi pur şi simplu ţipau. Ştiind că nu e bine să te bagi în sufletul celor duşi cu mintea, mi-am continuat alene plimbarea. Copiii ăia au traversat bulevardul, spre mine, depăşindu-mă, fără să se oprească din ţipat. Am avut certitudinea că intenţionat au trecut pe lângă mine, ca eventual să le zic ceva, dar nici măcar nu i-am privit, am fixat ochii pe catedrală şi nu mi-am mişcat capul. Dacă au văzut că n-au avut succes, au luat-o la dreapta, printr-o piaţetă. Când m-am mai uitat o dată spre ei, se opriseră lângă un tomberon al unor magazine vecine, scoseseră o cutie mare din carton, pe care au golit-o de conţinut, după care două fete şi-au tras-o pe cap, făcând găuri pentru mâini şi au continuat deplasarea cu cutia aceea pe ele. Bănuiesc că acum se simţeau mai bine, căci şi-au pierdut imediat interesul pentru ţipat.

Avusesem convingerea că în Occident voi da peste un tineret mult mai educat decât al nostru, sau măcar cu alte preocupări, mai liniştite, dar nu a fost aşa. Păi ai noştri sunt juniori pe lângă ce am văzut eu în cele două exemple cât am avut ocazia să am contact cu generaţia tânără.

Belgia fiind vecină cu Olanda, era normal să întâlnim biciclete şi foarte mulţi biciclişti. Bicicleta nu este numai o fantezie, poate împrumutată de la olandezi, cei care au ridicat-o la rang de cult. M-am lămurit rapid că este chiar o necesitate. Pe distanţe mai scurte sau mai lungi, cu bicicleta poţi ajunge mai uşor la diverse destinaţii. Cum acolo magazinele de cartier nu sunt înşirate ca la noi, la fiecare bloc sau măcar la două, ca să iei o pâine trebuie să mergi aproape doi kilometri. Sau dacă vrei să te plimbi prin numeroasele lor parcuri, mai mari sau mai mici, numai cu bicicleta ai voie să pătrunzi, maşinile fiind parcate uneori la mare distanţă.

Pentru biciclete există pe majoritatea străzilor trasate piste speciale, mai late sau mai înguste, ori delimitate cu dungi albe de vopsea, ori, cel mai adesea, cu dale de culoare roz, iar indicatoarele de avertizare sau obligativitate sunt plantate peste tot acolo unde trebuie. Automobilele pot încălca, în anumite condiții, pistele rezervate bicicliştilor, dar niciodată nu vor pune în pericol un biciclist. Iar la toate intersecțiile am avut impresia că bicicliştii aveau prioritate, căci am văzut nişte tinerei pe două roți intrând pe străzi largi în mare viteză şi parcă forțând automobilele să se oprească în fața lor.

Pe unele străzi pistele de biciclete sunt pe trotuar, sau porțiuni din acestea, bine marcate. Eu, pieton, mai mergeam şi pe spațiul rezervat lor, că doar trotuarul tot trotuar este, dar o dată am fost apostrofat de un biciclist care venea din spatele meu şi nu avea loc să treacă, deoarece mă găseam eu pe traseul lui. I-am prezentat scuze fără să comentez.

La gară am văzut şi o parcare rezervată bicicletelor. Există suficiente confecții metalice din acelea unde se poate introduce roata din față, ca să o poți lega cu lanțul, şi cred că erau peste trei sute de biciclete, una lângă alta, unele foarte noi şi moderne, altele care probabil făcuseră şi primul război... Dar toate parcările acelea de biciclete pe care le-am văzut nu se puteau compara cu cele văzute într-o fotografie din Olanda, unde, pe malul unui canal, se vedea peste un kilometru de biciclete, parcate pe trei, patru nivele!!!

Prin orăşelul de reşedință m-am plimbat destul de mult, numai pe jos. Mi-ar fi plăcut să mă urc şi într-un autobuz, dar mi-era teamă că mă rătăcesc şi nu mă voi descurca la întoarcere. Dacă în țară, la Bucureşti, avusesem mici probleme cu transportul în comun, aici ar fi fost o tragedie să nu mă pot descurca, mai ales că exista acea barieră a limbii pe care nu eram sigur că aş putea-o depăşi. Dar am văzut multe autobuze, mai mult decât elegante şi confortabile şi mi s-a spus că rețeaua de transport în comun este foarte bine asigurată.

La fel este şi rețeaua de căi ferate. Trenurile circulă la intervale scurte şi în toate părțile. Nu costă foarte mult, dar confortul nu diferă prea mult față de trenurile de la noi. Oricum, trenul este foarte bun pentru cei care merg mult de acasă la serviciu (care, cum am spus, poate fi şi la 150 km).

Şi plimbându-mă aşa, pe jos, o dată am cam obosit şi m-am aşezat pe o bancă, unde am rămas aproape o jumătate de oră, privind clădirile, vitrinele şi oamenii. În fața mea erau două magazine cu produse pentru femei (cosmetice, încălțăminte şi îmbrăcăminte), nişte magazine mari, se vedea de afară că se prelungeau pe sub două, trei clădiri de locuit. Mărfurile expuse în vitrine erau lipsite de gust şi inestetice şi îmi închipui că şi produsele din interior erau cam la fel. Cât am stat acolo, pe bancă, în cele două magazine nu a intrat nimeni! Mă întreb şi acum din ce or trăi oamenii ăia care au adus marfa acolo şi care, desigur mai au şi alte cheltuieli cu spațiul comercial...

În schimb, lângă băncuța pe care mă odihneam era un mic magazin numai cu specialități de ciocolată. Uşa de la intrarea acelui magazin stătea numai deschisă, pentru că permanent intra sau ieşea cineva. Belgienii se laudă că ei

sunt specialiştii în ciocolaterie , dar dacă te duci în Franța, vei afla că la ei e patria ciocolatei, pe când italienii sunt convinşi că numai ei ştiu să facă cea mai bună ciocolată din Europa...

Dar magazine sunt fel de fel. Am văzut în colțul unei intersecții un butic cam ca la noi (dar la noi poartă numele pompos de Market). Într-o parte avea legume şi fructe, mai toate parcă din ceară, aduse de prin cine ştie ce stat arab, dar avea şi ceapă ca cea românească, şi mică, dar şi mare, şi mai erau şi nişte ardei graşi probabil aduşi mai de mult, că erau încrețiți ca obrajii unui moş, iar în partea cealaltă avea produse alimentare, pungi, conserve, borcane. Fasole boabe la borcan, conservată, am văzut vreo şase feluri. Pungi de făină erau şi mai multe sortimente, pe fiecare scriindu-se pentru ce anume ar fi fost bună. Am văzut şi o punguță cu făină pentru aluat de pizza, pe care scria că se pregăteşte în circa un minut, şi era adăugat în paranteză, cu un font mare: chiar se pregăteşte într-un minut! Asta bună pentru oamenii grăbiți sau nepricepuți în ale bucătăriei. Conserve de legume, de toate tipurile, apoi conserve cu supe gata pregătite, doar să le dai la cuptor cinci minute şi să adaugi carne după gust, zahăr pudră ultra alb şi ultra fin, care la noi era găsit cândva, când se aducea din Cuba. Iar mai încolo, un raion de detergenți. Exact cam ca pe la noi.

Aprovizionarea se făcea de obicei de la un magazin de lângă catedrală. Magazinul era cam de talia celor din rețeaua Plus şi nici nu arăta mult mai bine. Era curat, bine aprovizionat, dar tot cam 80-100 de sortimente existau pe rafturi şi niciodată altele. Acolo am văzut cum cu adevărat localnicii îşi fac aprovizionarea pentru o săptămână, umplând portbagajele maşinilor cu produse.

Am avut ocazia să văd şi un poştaş făcându-şi meseria. Era pe o bicicletă, în față avea o lădiță metalică, la spate alta, iar pe lateralele roții din spate, doi săculeți din plastic, rigizi, mari. Toate recipientele erau pline cu materialele pe care trebuia să le pună în cutiile poştale. Atunci am înțeles de ce toate cutiile poştale sunt la marginea trotuarului, ca să nu-l oblige pe poştaş să descalece de pe bicicletă pentru a livra corespondența. Dacă la noi le văzusem pe poştărițe cu gentoiul acela specific, mare, greu şi dificil de manevrat, apoi erau mici copii pe lângă ce purta un poştaş în Belgia! Şi acela venea de trei, patru ori pe zi!

În afara poştaşului, mai veneau şi alți oameni, cu materiale publicitare. Majoritatea celor pe care i-am văzut erau negri. Pe cei mai mulți i-am salutat şi mi-au răspuns după o scurtă ezitare. Nu cred că erau obişnuiți să-i bage cineva în seamă.

Negri şi negrese am văzut destui. În zona aceea există o comunitate de africani, mulți din Maroc, ba mai există şi italieni şi polonezi. Majoritatea africanilor bărbați păreau oameni la locul lor, ba chiar am avut o dată o surpriză, mergând noi pe trotuar, ne-am intersectat cu un negru care venea din sens opus; cu câțiva metri înainte de a ajunge în acelaşi loc, el a coborât de pe trotuar, ne-a ocolit, după care a urcat din nou pe trotuar, după ce trecuse de noi. Am bănuit că bietul om nu dorea să dea naştere cumva la discuții, dacă noi am fi fost ceva naționalişti şi extremişti.

Negresele însă, mai ales cele care par venite din America, grase de se spărgeau, mi s-au părut respingătoare. Majoritatea aveau copii mici pe care îi plimbau în cărucioare sau pe jos. Într-o zi am văzut-o pe una îmbrăcată într-un material țipător la culoare, cu un portret mare al lui Iisus plasat pe fesa stângă de un hectar şi jumătate. M-am apropiat de ea şi i-am zis în româneşte: Bă, fata mea, dacă ai fi tu acum la mine acasă, cu chestia asta pe tine, te-aş împuşca drept între ochi. Nesimțita aia a zâmbit, evident că nu înțelesese nimic. Atunci i-am arătat imaginea şi i-am făcut semn cu degetul la gât, semn pe care l-a înțeles imediat, după cum mi-am dat seama.

Am văzut însă şi negrese frumoase, chiar trecute de vârsta tinereții, deci există şi aşa ceva. Şi într-o zi am văzut-o pe una care avea părul şuvițe, şuvițe, de un galben închis, de parcă erau din frânghie de cânepă.

Arăboaicele probabil nu lucrează, căci dimineața am văzut foarte multe pe stradă, îmbrăcate în nişte parpalace lungi, cu şaluri pe cap, strânse de numai fețele li se vedeau. Nici una nu era frumoasă, de unde am tras concluzia că marocanii şi-au trimis la înaintare femeile urâte, ca să le păstreze numai pe cele frumoase.

Într-o zi am văzut şi un sikh, uşor de recunoscut după turbanul specific şi după barba neagră. Stătea liniştit pe un trotuar, probabil aştepta pe cineva, indiferent la cei care treceau pe alături şi se mai uitau lung la el.

Cred că Occidentul a acceptat destul de uşor imigranții din Africa nu numai spre a-şi rezolva problema cu forța de muncă, dar în maxim două generații probabil musulmanii îşi vor pierde credința deplină în legile Coranului şi se vor integra în societatea de consum.

Trecând pe lângă curtea unei grădinițe, m-am uitat printre porți cum se jucau copiii înăuntru. Aveau câteva aparate de joacă, două gropi cu nisip, iar copii erau de toate națiile, atât albi, cât şi negri sau arăboi. Copiii sunt copii peste tot. Erau frumoşi şi neastâmpărați, dar nu făceau diferențe între culoarea pielii...

Există acolo mici localuri cu specific culinar grecesc, chinezesc, indian, tailandez, chiar şi vietnamez. Ni s-a propus într-o zi să mâncăm produse chinezeşti. Ştiam că chinezii mănâncă orice zboară şi nu e avion şi orice are patru picioare şi nu e scaun, aşa că am fost de acord. S-a luat mâncare de la un local care nu serveşte la fața locului, ci face mâncare numai pentru acasă. Toate preparatele erau puse în caserole cu capac de 750 de grame, fierbinți, gata să le desfaci şi să le mănânci.

Fiecare fel consta dintr-o caserolă cu orez fiert, cu bob de nu se lipeşte unul de altul, în care erau şuvițe de ou prăjit şi boabe de mazăre de un verde foarte intens. Asta era probabil în loc de pâine. Felul de mâncare era un ghiveci cu carne, fiecare din cele trei sau patru câte au fost luate având alt gust. În plus, se mai dădeau nişte caserole mai mici cu sosuri. Iar dacă s-a cumpărat marfă de nu ştiu câtă valoare, s-a primit bonus şi o conservă cu nişte fructe ciudate, dulci.

Pe lista de bucate ce erau oferite de acel restaurant scria în trei limbi, una fiind chineza. Uitându-mă pe listă, am constatat că baza era carnea (de pui, porc

şi vită), în rest fiind denumite nişte melanjuri de legume care difereau numai prin gust: dulce, amărui, acrişor. Am înțeles că de fapt oamenii aceia nici măcar nu încercaseră să facă o traducere a denumirilor chinezeşti, căci pentru europeni era mai important să ştie doar esența. Din păcate, pe listă nu erau şi indicații de combinații de sosuri, căci ştiam că chinezii erau maeştri la aşa ceva. Dacă n-am avut indicații, am făcut noi combinațiile după mintea noastră şi n-am greşit. Indiferent ce mâncai de acolo, era bun. Iar la final am constatat că mai rămăsese o caserolă de orez neatinsă. Eu, țăran de Slatina, mâncasem şi pâine pe lângă orezul cumpărat.

Peste două zile am mai mâncat pe chinezeşte, de data aceasta de la alt restaurant. Chiar dacă felurile luate aveau alt aspect şi alte gusturi, totul a fost din nou excelent.

Am văzut şi ce înseamnă să pregăteşti o mâncare foarte rapid. Iei nişte conserve pe care scrie aproximativ ce conțin, le răstorni într-o oală în care mai adaugi nişte apă după instrucțiuni şi obții astfel câteva porții de ciorbă cam ca la noi, cu gust, doar că perişoarele sunt cât unghia de mari, nu cât o minge de ping-pong. Când m-am uitat pe eticheta de la o conservă, să-mi vină rău de câte E-uri conținea!

Dimineața se mâncau, în general, salamuri şi brânzeturi, vreo cinci, şase feluri, fiecare lua ce-i plăcea şi toate erau bune. Exista şi o brânză feta, produsă în Belgia, fără să se țină seama că această marcă fusese înregistrată în Grecia şi deci nu se mai putea produce sub acest nume în alte părți.

Am mâncat şi legume fierte la abur, fără nici un gust, dar dacă puneai deasupra un sos alb şi o bucată de carne prăjită, erau perfecte.

Într-una dintre plimbările pe care le-am făcut, am ajuns într-un părculeț, amenajat în jurul unui lac. În zona aceea, pe vremuri fuseseră numai mlaştini şi după desecarea de-a lungul timpului mai rămăseseră gropi destule în care să se poată amenaja lacuri. Pe luciul apei pluteau o mulțime de păsări care, la un moment dat, când am ajuns eu mai aproape de mal, s-au îndreptat toate spre mine, au ieşit din apă şi m-au înconjurat, făcând gălăgie şi dând din aripi. Mi-am închipuit că or fi avut pui şi încercau să mă gonească pentru a nu-i pune în pericol, dar nu era aşa. În spatele meu intrase pe aceeaşi alee un bunic cu un nepot pe care-l plimba, şi bunicul scotea dintr-o pungă bucățele de pâine şi le arunca păsărilor şi ele m-au lăsat, fugind către cel care le hrănea. Mi-a fost necaz că nu aveam şi eu ceva de mâncare la mine, dar nu ştiusem obiceiul locului. Ceva mai departe, un grup de porumbei şi câteva lişițe devorau o grămăjoară de grăunțe care fuseseră puse acolo, în mijlocul aleii, special pentru păsări.

În oraş n-am văzut nici o vrabie şi nici o cioară. Acolo nu existau decât patru feluri de păsări: porumbei (sălbăticiți), turturele (care adesea deranjau cu cântatul lor puternic), guguştiuci şi coțofene. Primele trei veneau să mănânce fructele unor arbori necunoscuți mie, fructe asemănătoare cireşelor, mici şi roşii.

În ceea ce priveşte nunta, bănuiam că nu vom da exact peste aceleaşi obiceiuri cu care eram obişnuiţi de acasă, dar nu mă aşteptam să fie atât de deosebite.

Dimineaţa, după ce mireasa şi mirele şi-au pus costumele de sărbătoare în care urmau să stea îmbrăcaţi toată ziua, au plecat spre un parc unde de obicei fac poze toţi mirii, singuri. Un fotograf profesionist îi aştepta acolo, punându-i să stea în cele mai imposibile şi neverosimile poziţii, ca să facă poze „de efect”. Cele mai frumoase au fost însă cele clasice, instantanee, aranjamente fără prea mult efort. Era cald şi mirii transpirau din gros.

Adunarea pentru petrecere era stabilită pe la ora şase şi jumătate seara. Petrecerile nu se fac la restaurante, care poate au spaţiile prea mici pentru a primi mai mulţi meseni, ci în localuri specializate. Al nostru era o vilă cu două etaje. La etajul întâi era sala de mese, care putea primi circa o sută de persoane.

Vila se afla într-o curte mare, cu un gazon de iarbă, iar în spate era o parcare pentru cincizeci de automobile. Vecinii se aflau la cel puţin cincizeci de metri, bănuiesc că nu se puteau plânge de zgomotul făcut la petrecere.

Când am ajuns noi acolo, deja veniseră câteva persoane. Ne-au fost prezentate pe rând, n-am reţinut mare lucru nici din nume, nici din gradul de rudenie, dar toţi erau veseli şi încântaţi să ne cunoască. Şi mai toţi ne transmiteau felicitări, n-am înţeles prea bine de ce nouă, căci nu noi eram personajele principale.

Adunaţi pe gazonul din spatele clădirii, au apărut două fete frumoase cu câte o tavă pe care aveau pahare cu două tipuri de băutură: şampanie şi suc. Asta mi-a adus aminte că la ultima nuntă la care fusesem în România, fuseserăm întâmpinaţi tot aşa, cu pahare, dar acestea conţineau numai şampanie. Nimeni nu se gândise că poate existau persoane ce n-ar fi dorit să bea alcool...

Apoi au venit în două rânduri cu alte tăvi, pe care erau aliniate nişte linguriţe speciale, cu coada întoarsă spre cupă, pe care se afla câte o biluţă de ceva, nu se ştie sigur ce, părea brânză, pastă de carne sau de peşte. Toţi invitaţii luau o porţie din aceea, nu se dădeau în lături.

Care cum venea, întindea către miri câte un plic, mai mare sau mai mic, îi pupau de zor, după care se împrăştiau printre ceilalţi, ca să mai discute. Mirii nu fuseseră pregătiţi pentru aşa ceva, nu aveau unde să pună plicurile şi mi le-au dat mie să le ţin. Le-am băgat în buzunarul interior al hainei până n-am mai avut loc. Atunci am debarcat în maşină prima serie de plicuri, pregătind terenul pentru următoarea. Aveam să vedem mai târziu că în plicuri exista câte o felicitare, majoritatea alese cu gust şi completate cu câte un mesaj mai mult sau mai puţin maliţios, alături de o sumă de bani.

S-a strâns toată lumea, s-au făcut fotografii acolo, pe gazon şi la un moment dat s-a dat semnalul de adunare în faţa localului. A ieşit o fătucă şi a început să vorbească în flamandă, chestie care pe mine m-a lăsat rece, cu toate că printre ceilalţi invitaţi se făcea rumoare. Fătuca a citit o listă de nume şi, care îşi auzea numele, intra în sală, aşezându-se la masa cutare, unde avea şi un

cartonaş pe care îi era scris numele. Au intrat rând pe rând, până am rămas afară numai mirii şi socrii. Aici am apreciat obiceiul, socrii sunt persoane importante, îşi fac intrarea printre ultimii, iar ultimii, cei mai importanți, mirii. Când am intrat noi, toți ceilalți s-au ridicat de pe scaune şi au aplaudat. La fel şi la intrarea socrilor mari. Iar la apariția mirilor, toată lumea a aplaudat şi s-au auzit şi vorbe, pe care nu le-am înțeles.

Mesele aveau fețe albe, scaunele, la fel. Am aflat ulterior că toate aceste aranjamente au costat separat, dacă vrei scaune acoperite, trebuie să plăteşti spălatul şi călcatul, căci le schimbă imediat după eveniment.

Aproape imediat s-a început servitul mesei. Nimeni n-a ştiut ce s-a mâncat, în afară de peşte, care era uşor de recunoscut. Dar tot ceea ce s-a servit a fost foarte bun. Platourile pe care se aduceau bucatele erau fie rotunde, fie pătrate, mari. Chestiile alea care se mâncau aveau forme diferite, cubulețe, mingiuțe, cilindri, triunghiuri. La început, în jurul fiecărui platou erau mai multe cuțite şi furculițe, aşezate într-o anumită ordine. La fiecare fel se foloseau tacâmurile din exterior, după care se lăsau pe farfurie, fiind luate.

Oamenii care serveau, doi bărbați şi trei fete, erau de o precizie matematică. Îşi făceau meseria cu artă.

La masă ne-au adus două sticle cu apă şi două cu vin, din care ne-au turnat la început în pahare, apoi ni le-au lăsat acolo, pe masă. Mai târziu, la alte mese au apărut şi nişte sticle cu cola, dar la noi n-au adus. Neştiind obiceiul locului, era cât pe-aci să mă coc de sete, căci apa de pe masă se terminase şi nimeni nu mai aducea, iar eu nu îndrăzneam să cer. Mai târziu am descoperit că lumea se ducea la bar şi cerea ce dorea şi i se dădea. Am îndrăznit şi eu şi am cerut apă de la bar. Cu o politețe desăvârşită, omul de la bar mi-a dat apă, cu cubulețe de gheață, de câte ori am cerut. Am aflat mai târziu că pe factura de plată erau enumerate distinct sticlele de apă, bere, suc, vin şi tărie care fuseseră consumate.

Pentru muzică aveau un disc-jokey angajat, care îşi aranjase sculele în prealabil, cu lumini şi difuzoare, şi tot aşteptam să dea drumul şi la muzică, dar programul era altul, muzica nu se pornea decât după ce se termina de mâncat!

Obiceiuri şi obiceiuri!

Pe la începutul mesei l-am întrebat pe şeful de sală dacă au țigări. Cu vizibil regret mi-a zis că nu țin. Dar dacă vreau să cumpăr din altă parte, îmi poate spune de unde? Desigur, trebuia să ies din curte, s-a iau la stânga şi să merg la al doilea semafor. Mi-a spus şi ce firmă era acolo, dar n-am reținut.

Am profitat că am terminat un fel de mâncare şi am plecat în căutare de țigări. M-am uitat bine în jur ca să nu greşesc poarta la întoarcere şi am mers spre al doilea semafor, care nu era atât de departe precum mă lăsase să înțeleg amabilul şef de sală.

La semafor am ajuns simplu, dar tot n-am văzut vreun magazin care ar fi avut țigări. Ce mă fac? Simplu, să întreb pe cineva. Lângă un camion parcat dincolo de trotuar era un tinerel care pregătea ceva să încarce în camion. I-am făcut semn şi s-a apropiat. L-am întrebat dacă ştie unde aş putea găsi țigări şi,

foarte amabil, mi-a arătat pe partea cealaltă a străzii o firmă, BG, pronunțând numele literelor ca în italiană. L-am întrebat pe italieneşte dacă era italian şi a făcut ochii mari. Da, era italian. Şi eu? Nu, eu sunt român şi m-am rătăcit puțin în țara aceea unde nici firmele nu pot să le înțeleg. Român!? s-a mirat el. Dar cum de ştiu italiana? „Perchè non sono mica uno stronzo”. I-am mulțumit şi am traversat strada.

În magazinaşul în care am intrat, din spatele tejghelei s-a ridicat un tinerel oacheş şi scund. I-am explicat în franceză ce aş fi dorit, el mi-a prezentat şi nişte țigări fără filtru, franțuzeşti, dar le-a refuzat, pentru că mi-era teamă că sunt foarte tari şi arunc banii de pomană. Am luat ceva cu filtru, ce era mai ieftin; dacă tot nu fumam țigările cu care eram obişnuit, principalul era să scoată fum şi să nu coste mult. Băiatul m-a întrebat apoi de unde sunt, că s-a prins că vorbeam franțuzeşte fără accentul specific locului. Când a aflat că sunt român, s-a mirat şi el. Dar tu, de unde eşti? El era indian. Mi-a urat o seară plăcută şi şi-a împreunat palmele în față în semn de salut.

La nuntă, invitații nu păreau să se fi pregătit cu vestimentația ca pentru o ocazie deosebită. Mai ales femeile, de la care m-aş fi aşteptat la un pic de eleganță în plus, mai că n-au venit în hainele pe care le foloseau la bucătărie. Grupul de romănce şi cele două franțuzoaice de baştină care erau prezente la nuntă au fost cele mai elegante.

Iar când a fost vorba de dar – partea cea mai interesantă din punctul nostru de vedere – am priceput că invitații adoptaseră următorul punct de vedere: noi am venit la voi la nuntă pentru că ne-ați invitat, altfel am fi avut şi altceva mai bun de făcut, deci trebuie să vă simțiți onorați de prezența noastră şi altceva să nu cereți.

Invitații plecau de la petrecere când hotărau ei şi nimeni nu se opunea, nici nu încerca să-i mai oprească. Nu mi s-au părut nişte oameni foarte doritori de dans, iar când s-a făcut o horă de-a noastră, s-au uitat cam dintr-o parte.

Şi s-a făcut timpul de-ntors acasă...

Din anumite motive, am fost la aeroport din nou cu vreo două ore şi ceva înainte de ora programată pentru plecare. La bilet ne-am dus cu aplomb, că ştiam de-acum că trebuie să ne găsească pe calculator şi ne-a găsit, într-adevăr. Era un bărbat, foarte stilat, credeam că ar fi trebuit să fie român, dar nu, el era de-al locului şi la final, după ce ne-a scos biletele tipărite dintr-o maşinărie, ne-a explicat că trebuie să mergem la poarta numărul cutare şi că avem locurile cutare şi cutare. I-am mulțumit, am lăsat bagajele pe bandă şi am plecat spre poarta de control.

Acolo nu mai erau SS-iştii de la Otopeni, nimeni nu se uita crunt către noi, de parcă am fi fost duşmanii lor personali. Controlorii vorbeau între ei probabil de-ale lor, că nu înțelegeam limba pe care o foloseau. Ne-am pus bagajele personale în nişte tăvițe şi am trecut prin poarta care sună dacă ai metale asupra ta. Nu s-a auzit nimic şi am aşteptat să ne recuperăm lucrurile la capătul celălalt al benzii, unde era o cucoană, calmă, care privea într-un monitor

în care se vedeau bagajele care treceau prin bandă. Am avut surpriza să constat că se vedeau toate obiectele cu forme regulate din bagaje! Nu puteai să ascunzi ceva să nu se vadă. La un bagaj au făcut control şi au scos o sticlă cu apă mai mare decât era admis.

De aici încolo ne puteam permite să ne considerăm ca acasă. Doar drum mai aveam de făcut, de-aici încolo, abia peste 12 ore urma să ajungem acasă la noi...

Ne-am plimbat sute de metri prin clădirea aeroportului, căutând poarta la care eram arondați. Am folosit şi scările acelea orizontale care te ajutau să te mişti fără să faci efort, spre deliciul unor copii negri, care mai şi mergeau pe bandă şi când ne-am ferit ca să le facem loc, m-am prefăcut că mă dezechilibrez şi ei s-au amuzat teribil. Aveau cel mult şase ani şi probabil mai călătoriseră cu avionul şi erau obişnuiți cu minunățiile de pe aeroporturi.

La fiecare poartă era un monitor mare, pe care se dădeau informații despre zborurile programate. M-am uitat şi eu de curiozitate, să văd ce scrie, şi am constatat cu surpriză că era afişat şi zborul nostru, dar de la altă poartă. Mai întâi nu mi-a venit să cred, dar ducându-mă la poarta cea nouă, am şi văzut afară avionul care era al nostru. Era clar că nu era nici o greşeală. Avionul era parcă mai mic decât cel cu care venisem, pe el scria că se numeşte Alba Iulia, dar era sigur românesc, că avea şi tricolorul pictat în spatele cabinei piloților.

Dacă tot mai aveam timp, m-am dus până în capătul clădirii şi m-am instalat la o fereastră, de unde puteam vedea decolările. Bănuiesc că pentru decolări este rezervată o pistă, iar pentru aterizări alta. La decolări era înghesuială mare, toate avioanele rulau pe piste laterale şi se strângeau încet, încet la capătul pistei de decolare, unde nu întârziau deloc. Prindeau viteză în câțiva metri şi celor mai multe le era suficient să treacă de jumătatea pistei pentru a se ridica de la sol. De cum pleca unul, următorul întorcea şi se instala la capătul pistei. Nici nu se ridica bine cel dinainte şi următorul începea decolare. Am remarcat că după decolare un avion cotea spre stânga, următorul cotind spre dreapta, probabil pentru a nu se incomoda în caz de urgențe. Şi am văzut şi un aparat mult mai mare ca celelalte, care a avut nevoie de aproape toată lungimea pistei pentru a se desprinde de pământ.

M-am dus să mă uit şi într-un magazin din ăla fără taxe. Credeam că o să găsesc acolo tot felul de produse interesante, dar în afară de țigări, băuturi şi cosmetice, restul erau parcă marfă de mâna a doua.

În fine, ne cheamă la îmbarcare, ne-am aşezat la coadă şi după ce ne-au rupt cu grijă pleaşca de bilet, ne-au trimis spre avion. La intrare ne-au întâmpinat tot două fete frumoase şi zâmbitoare de parcă eram prieteni de când lumea şi se bucurau că ne revăd. Ne-am căutat locurile, erau spre coada avionului, iar eu aveam din nou locul de la fereastră, de parcă ştiuse omul ăla de la cecpoint că-mi plăcea să privesc pe geam. Însoțitoarele au insistat să ne păstrăm locurile, fără să adauge că, dacă ar fi căzut avionul, era mai uşor de identificat ale cui ar fi fost rămăşițele de pe locul numărul cutare.

Ne-am aşezat, ne-am pus centurile, căci oricum asta urma să ne sfătuiască fetele acelea frumoase şi am studiat un pic aparatul. Nu existau găurelele din cotiere pentru ascultatul în cască a muzicii, nu existau ecranele acelea mici care coborau din plafon, în rest, interiorul era exact ca cel al avionului cu care venisem, tot cu scaune strâmte şi cam incomode. Cred că aparatul acela era de second hand, sau poate era recuperat de la gunoaie şi reabilitat, cine ştie.

Însoțitoarele au dat din nou acelaşi spectacol, cu indicarea, una cu vorba, alta, tot mută, prin semne, a celor ce trebuia să reținem pentru zbor. Ne-au spus şi că pe comandantul avionului îl chema Chiriţescu şi să vedeți ce bine ştie el să conducă avionul!

Afară a sosit maşina cu banda de încărcare a bagajelor şi o trupă de încărcători. Unul m-a văzut pe geam şi mi-a făcut semn de drum bun. I-am răspuns cu un semn de mulțumire. Pe lângă trupa aceea de încărcători, majoritatea cu căşti la urechi, era o fetişcană în uniformă de polițist. Nu ştiu ce misiune avea ea pe acolo, dar stătea mai mult cu spatele la băieți şi... asculta muzică în căşti.

De data asta, plecarea a fost la timp. Avionul a rulat până la punctul de întoarcere pe care-l văzusem, a stat câteva clipe, după care odată s-a zbicit şi a accelerat. Pe o pistă adiacentă, un iepure alerga înspăimântat de mama focului.

Cu scârțâituri şi tremurături, aparatul s-a ridicat lin. M-am uitat în depărtare după calea ferată şi am văzut şi oraşul Vilvoorde, nu prea departe, dar eram deja sus şi am intrat în nori.

Până în Germania am tot urcat, lin dar continuu, trecând şi de al doilea strat de nori. Apoi s-a dat semnalul de scoatere a centurilor. Şi nu după mult timp s-a făcut agitație, semn că se pregătea servirea mesei.

Până prin Ungaria a tot fost nor. Deasupra, cerul era de o culoare bleu închis. Probabil dacă am mai fi urcat vreo zece kilometri, cerul s-ar fi înnegrit.

Pe malul Dunării, la un moment dat, am văzut un castel cu turnulețe de apărare (mai târziu, acasă, am încercat să-l depistez, pe imaginea din satelit, dar nu l-am găsit). Apoi am intrat iar în nori şi abia când am început coborârea, cam la traversarea Oltului, am început să mai vedem ceva din teren.

Şi atunci comandantul Chiriţescu cred că a luat-o razna. Trăgea de volan când la stânga, când la dreapta, înclinând aparatul, făcându-mă să simt cum mi se ridică stomacul. Iar mai apoi, de cum intra într-un nor, avionul cădea liber câteva zeci de metri, de cinci, şase ori la rând. Dacă aş fi avut păr pe cap, aş fi aterizat cu el ori alb, ori fără deloc, ca Yul Brinner.

Dar, după toate aventurile, am aterizat la Otopeni. Ne-au tras undeva în mijlocul pistelor, ne-au îmbarcat într-un autobuz şi ne-au debarcat pe nişte uşi, scoțându-ne la „aterizări interne”. Mă întreb dacă cei care aşteptau pe cineva din avion, pe aeroport, ştiau unde vor apărea călătorii...

De data asta, eram pregătiți cu de toate. Am aşteptat vestitul autobuz care ne ducea spre centru, ne-am urcat şi am ştiut să introducem cartela „cu banda spre stânga”, spre deosebire de nişte moldovence din spatele nostru, care, dat fiind că veniseră cu un avion, se simțeau superioare şi făceau glume pe seama

cartelei buclucaşe, dar agentul de lângă şofer le-a pus la respect cu o privire de gheaţă preluată de la Birkenau.

Când să intrăm la metrou, ca să ajungem la Gara de Nord, tot am dat-o în bară. Am introdus eu cartela în maşinuţă, dar nu ne-a lăsat să trecem. Am mai încercat o dată, dar furculiţa aia tot nu s-a deschis. Am pus ochii pe un om în uniformă, pe care l-am recunoscut din urmă cu o săptămână, când ne mai ajutase. L-am chemat şi i-am spus ce se întâmplase. Omul a zâmbit şi ne-a indicat să trecem prin cealaltă portiţă, că acolo scria LIBER. A trecut nevasta, dar la mine s-a închis. A venit omul în uniformă, a băgat cartela şi gata, am trecut şi eu. I-am mulţumit, scuzându-mă că eram ţăran de Olt şi nu prea umblat. Omul a râs cu poftă şi ne-a zis să mai venim prin Bucureşti... Ne-a spus şi la ce linie să mergem, că tot nu ştiam. La Gara de Nord n-am găsit ieşirea decât după multe căutări, că nu era mai nici un indicator.

Aici, eram la noi. După un timp am reuşit să ne urcăm într-un microbuz şi pe seară, în fine, am ajuns acasă.

Dacă privesc în urmă, consider că rezultatul aplicaţiei a fost mulţumitor.